

8497 1

Romana

Rev. Dnus Stephanus Pawlicki hodiernus Collegii Ecclesiastici Poloni in Urbe Rector a Consilio peregrinationis Slavicae instituendae delegatus Sanctissimum Dominum Nostrum Leonem Papam XIII supplicibus votis rogavit ut ad Christifidelium bonum religionisque splendorem aliquot favoribus ac privilegiis ditare dignaretur triduana solemnia in Ecclesia Sancti Clementis Papae et Martyris, hoc anno peragenda in honorem Sanctorum Cyrilli et Methodii Pontificum et Confessorum gentis Slavicae Apostolorum ac Patrum, quorum Festum amodo in universa Ecclesia recolendum ab eodem Sanctissimo Domino Nostro indictum est.

Sanctitas porro Sua, has preces, a me infrascripto Cardinali Sacrorum Rituum Congregationi Praefecto relatas, peramanter excipiens, quae sequuntur elargiri dignata est, nimirum:

I. Ut Festum eorumdem Sanctorum in praefata Ecclesia Sancti Clementis hoc anno, atque etiam in posterum, sub ritu duplici primae classis recoli valeat:

II. Ut diebus III. et IV. proximi mensis Julii diem festum immediate praecedentibus liceat Missam solemnem decantare propriam ipsorum Sanctorum Cyrilli ac Methodii, et die IV omnes quoque Missas lectas itidem proprias celebrare, non omissa tamen Conventuali officio diei respondente ac servatis rubricis: addito insuper privilegio prima etiam die Vesperas pa

riter canendi ut in die festo;

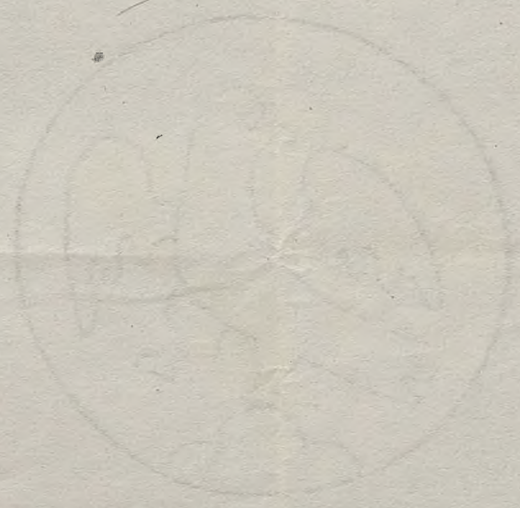
III. Ut omnes utriusque sexus Christifideles vere poenitentes, confessi ac sacra synaxi refecti, qui singulis enuntiatae Triduanae solemnitatis diebus supradictam Ecclesiam visitaverint ibique per aliquot temporis spatium iuxta mentem Sanctitatis Suae pias preces ad Deum fuderint, lucrari valeant Indulgentiam Plenariam in forma Ecclesiae consueta per modum suffragii applicabilem etiam Animabus in igne Purgatorii degentibus: qui vero corde contrito, eodem perdurante Triduo, Ecclesiam ipsam visitaverint atque uti supra oraverint, semel in die Indulgentiam septem annorum ac totidem Quadragenarum consequi possint pari modo defunctis applicabilem.

IV. Demum ut pie recitantes Orationem e Missa eorumdem Sanctorum Cyrilli et Methodii desumptam sive in latina lingua, sive in uno ex quatuor slavicis idiomatibus, uti in adnexo exemplari, pro quavis vice Indulgentiam centum dierum lucrari queant. Contrariis non obstantibus quibuscumque. Die 29 Maji 1881. = = = = = =

= D. Cardinalis Bartolinius S. R. C. Praefectus =

Pro R. P. D. Placido Ralli Secretario
Ioannes Ianuus Ponzi Substitutus

× 1. Carme latino — Prof. Massi
× 2. Ode Boema — Mgr. Stule
× 3. Lirico Italiano — Mgr. Robelli
× 4. Carme Polacco — Cte Tarnowski per Szujski
5. Lirico Italiano — Avv.o Sinistri
× 6. Carme Ruteno — Ioan. Guszalewicz prof. — recitabit D. Nicolaus Sieczinski
7. Inno Italiano — Mgr. Bartolini
8. Lirico Polacco — ~~P. Gle di [illegible]~~ Gl. Mycielz
9. Ode Latina — P. Leonetti S. Pie.
× 10. Carme Slovacco — D. Giorgio Slotta.
11. Terzine Italiane — Prof. Lunardi
× 12. Quartine Slovene — Dr. Lotrič recita — Capp.o del Ves.o di Lubiana
13. Illirico Italiano — Prof. Brunelli
× 14. Canzone Croata —
15 Ottave Italiane — Prof. Anania
16. Esametri polacchi — St. Kozmian. P.e Semenenko

In honorem S. Cyrilli et Methodii.

De plaga aetherea beatus illuxit dies
ceteros omnes nitente superans splendore
qui lumine suo totum Slavorum orbem
latissime vestit.

Hic est dies sacer nostrorum apostolorum
per quos gratia Domini ad nos redundavit
et pluviâ uberrima irrigavit lucos patrios

O fratrum par beatissimum! Jucunda coeli
paterni sidera. Largissimo firmae fidei
candore caliginem de mentibus Slavorum
depulistis.

Vos estis oliva felicissima, quae speciose
in horto Divino florent, de quibus in po-
pulum nostrum gratiae oleum suavissime re-
dolens defluit

Pater coelestis fecit, ut essetis quasi psalterium
optime sonans et vocis vestrae cantus in so-
latium humani generis fundebatur modo, quo
luscinia verno tempore nos revisens carmina
dulcia integrat.

O geminum templum, a Deo erectum, ubi flamma
divini amoris continenter ardebat ubi suave olens
hostia Domino assidue offerebatur.

Quis vos, ó divi verbis sat potest celebrare!
In mentibus Slavorum gratissimus ipsi vobis posu-
istis monumentum sempiternum.

Spiritus Domini, qui gratia sua flat in ecclesia,
in monte sancto filium suscitavit Petro.
et dedit ipsi potestatem virtute, quae coelitus tribuitur,
esse vicarium Christi Dei.
Spiritus Domini flans perflavit animam Leonis
et sanctorum haeres tendens Coelum
ea, unde paradisi nascuntur, quibus laetantur cherubim,
per latissima terrarum spatia factis semenat et verbis.
Spiritus Domini flans sapientiae ac fortitudinis
donum inbuit pectus Leonis sui tenerrimum
et sanctus pater amantissime, ea quae habet impertit omnibus
suos filios omnes fovet igne charitatis

2) Spiritus Domini flat et super monte sancto,
qui aeternae veritatis arx factus est,
Leo, coelistis jubare solis circumfusus
jam revelavit, quae saeculorum tecta erant caligine.
Leo, sanctus pater, nostros glorificat patres
qui Romanae sedis auctoritate apostoli nobis exstitere.
ipse mundo demonstrat, quem ad finem nos educaverint,
eorumque capitibus novas imponit coronas.
Ipse universum orbem invitat Bethlehem novam
et invitato iter sternit floribus.
ut aeternam coeli lucem sequi contendens
reviviscat in manu Salvatoris sui.

Spiritus Domini flat Slavisque annuntiat
quae S. Pater, ~~[illegible]~~ amore ~~amore~~ Jesu Christi impulsus
iis dederit donandaque praeparaverit
ut stirpis eorum frondes juvenescerent.
Leo nutu imperavit et per quanta terrarum spatia
orbis panditur,
ubi altaria Charitatis victima adolentur
ardentissimae precum desideriorumque voces feruntur
ut apud nos unius fidei plantaria flor~~e~~ant ad coelum.
Leo nutu imperavit: et ubi quondam Cyrillus claruit
ubi Methodius apostolico fungebatur opere
Bohemus, Polonus, Croata Serbus Ruthenus conclamant
„Leo gloriae monumentum exegit patribus nostris!"

Spiritus Domini flat: Slavi consurrexere
et a diversis terrarum finibus Romam tendunt:
ubi sanctus Pater, matris instar amplectitur
omnes filios dilectos sive sint prope sive longe dissiti
Spiritus Domini flat et nos Pater ad Te
grates perferimus ~~meas~~ nostra, ad pectus Tuum
applicamur: in navicula Petri certissime non
peribimus nobisque ac fratribus inveniemus salu-
tem. –

Spiritus Domini flat: – desideria spirant ani-
marum et feruntur ad Deum profusa verba
ardentis amoris: „Quaecunque dedit, retribua
Leoni et largire ut videat in gloria immorta-
li omnia quae agit praesagitque animo.

Vetustissimum canticum
Cyrillo Methodianum.

Gospodi pomiluj ny
Jesu Christe pomiluj ny
Ty spase vsjego mira
spasiž-ny i uslyši
Gospodi hlasy naše,
Daj nam vsěm Gospodi
žižn a mir v zemi. –
Krleš. Krleš. Krleš!

—

W nowszem języku czeskim.

Hospodine ulituj nás,
JEsu Christe ulituj nás
Spasiteli všeho světa.
spasiž nas i uslyšiž
Hospodine hlasy naše.
Děj nam všěm Hospodine
hojnost. pokoj v naši zemi!
kyrie eleison!

Sv. Cyrill a Method.

Zasvitnul blažený den s plahotin nebes
Skvostnějším zdobený dnů všelikých nachem
jenž svou jasně odívá
záři všech Slovanů světy.

Posvátný to našich jest den apoštolů,
v-němž k nám Páně milost mocně zavítala
a vlahou věkobytnou
vlastenské luhy oblila.

Bratři přeblažení! Hvězdy milé nebes
Otcovských! – bohatým víry nevijivé
oblekem mhlu přehustou
jste s mysli Slovanům sňali.

Přeblažení stromové vy jste olivoví,
rozkvetlí na Boží sličné na zahradě,
z nichž v lid náš se milosti
v sladké vůni olej řine.

Harfou vás učinil Pán přelibozvukou
a zpěv váš se linul ve světa útěchu,
jak když k vesně zavítá
s písní rozčilenou slavík.

Ó dvojchrame svatý, vystavený Bohem
v němž božské napořád lásky oheň planul,
v němž vonná se pořáde
oběť Pánu donášela.

O kdož Vás velebit dosti umí slovem?
Ve vděčných ~~Vy~~ Slovanů vy jste si útrobách
zbožné slávy památník
na věčné vzdělali věky!

Fr. Sušil.

Na oslavu sv. Otce Lva XIII.

Duch Páně v Církvi milostí svou vana,
na hoře svaté Petru vzbudil syna
i dal Mu moci, jež je s hůry dána
být náměstníkem Krista Hospodina.
Duch Páně vana, provál duši Lvovi,
a dědic svatých k nebesům se nesa,
čím ráje rostou, nad čím Cherub plesá
po širé zemi seje – činy, slovy.
Duch Páně vana, moudrosti a síly
dar v nitro jemné Lvovi svěru chvěje
a Otec svatý všem se sílo sdílí,
své syny všecky ohněm lásky hřeje.

Duch Páně vane, a nad horou svatou
jež pravdy věčné učiněna týnem,
Lev, září nebes osluněný zlatou
již odhalil, což věkův kryto stínem;
Lev, Otec svatý, naše otce slaví,
co Římem nám se apoštoly stali,
On káže světu, nač nás odchovali
a věnce nové na hlavy jim staví;
On východ celý volá v živý Betlém
a na cesty mu kvítí rájův stele,
by za nebeským pospíchaje světlem
zas ožil v rukou svého Spasitele.

Duch Páně vane a Slovanům věští
co, pozen láskou věčnou Ježíše Krista,
by mládly kmenův jejich ratolesti
jim Otec svatý dal i nadar chystá.

Lev kynul, a jak obor světa širý
kde na oltáři oběť Lásky plane
hlas modliteb a tužeb k nebi vane,
by u nás kvetly sady jedné víry.
Lev kynul: a kde druhdy svítil Cyryl,
Kde Method konal dílo apoštola,
Čech, Polan, Chorvat, Srb i Rusín volá:
Lev slávy pomník našim otcům vyryl.

Duch Páně vane: – Slované se hnuli
a z končin různých do Říma se valí,
Kdež Otec svatý jako máti tulí
vše milé syny v pobliží a dáli.
Duch Páně vane: – a my Otče k Tobě
své díky nesem; ke hrudi se vinem; –
ač na Petrově lodi nezahynem.
a spásu najdem bratrům svým i sobě.
Duch Páně vane: – vanou tužby duší
a plynou k Bohu horoucími slovy:
„Co dal nám, odplať; – vše co koná – tuší
dej zříti v slávě nehynoucí – Lvovi!“

Apostołom Słowiańskim

na dzień 5 lipca 1881 r.

Na Welehradzie lud się niesłychanie
Raduje – tłumy idą na spotkanie
Oczekiwanych gości; na ich przedzie
Książę Rościsław sam drużynę wiedzie
I czeka mężów z Bożego ramienia:
Promienne słońce wychyla się z cienia.
Apostołowie Cyryl i Metody,
Wysłańcy nieba pomiędzy narody,
Niebieskie dary niosą im; jedyne
Poselstwo dobre, wesołą nowinę,
W ustach naukę, w księgach wiekuiste
Skarby, na słowa przelane ojczyste;
Wiarę im niosą, co jedna nie myli;
Tysiące bratnich dusz już nawrócili;
Dzisiaj przychodzą do żyznej Morawy,
By dać jej wiarę, chrzest i lej bezkrwawy

Ofiary godło, które świat ten zbawi.
Idą już — naród niebu błogosławi.
Na Welehradzie radość i wesele;
Lud zewsząd biegnie - w pyle i w popiele
Legły już bogi, z kamienia wykute;
Głuchnie pieśń stara — już na inną nutę
Zabrzmiały pienia słodkie, miłe Bogu.
Lud czoła chyli w pokorze u progu
Świątyni nowej. Cyryl i Metody
Chrzą książąt możnych, znakomite rody
I lud prostaczy. Wszędzie wieść szczęśliwa
Obiegu; książę Borzywoj przybywa
I Kościołowi czeski lud oddaje.
Bracia obchodzą pobratymcze kraje
I ewangelię słowy ojczystemi
Słowianom głoszą. W nadwiślańskiej ziemi
Chrzest święty bierze książę wraz z swym dwo-
rem.
W Pannońskim kraju nad Błotnem jeziorem
Tłumnie się cisnie lud po święte słowo

Z księciem Kocelem. Wiarę Chrystusową
Biorą Chorwatów dzielnych bitne roty.
Nad narodami blask słoneczny, złoty
Prawdziwej wiary świecił i promienie
Szłe na wsze strony świata. Pokolenie
Za pokoleniem śpieszy do stóp krzyża,
Do źródła wiary; w pokorze uniża
Czoła swe. W Czechach wzbudza Bóg dziewicę,
By szła pozyskać nową służebnicę,
Co Kościołowi wierna do ostatka;
Chrzest bierze Polska, tylu świętych matka
I zbawczem słowem dalej go podaje;
Chrztem, ślub Jadwigi nowe darzy kraje.
Głos Pański woła: pójdźcie pracownicy;
Przychodźcie wszyscy do mojej winnicy,
Zapłata szczodra wam przygotowana
Na równi z tymi, co już są od rana!
Tysiąc lat z górą przeszło. Chrztem obmyci
W winnicy Pańskiej pracują najmici.

Ci wiarę prawą szerzą coraz dalej,
Ci na pierś kładą zbroicę ze stali,
Na wschodnich kresach, nad Uną i Sawą,
Z pogaństwem hardem toczą walkę krwawą,
Oddając życie w ochotnej ofierze,
Krew chrześcijańska płynie w hojnej mierze,
Piędź każda ziemi krwią męczeńską zlana.
Snadź była ona zasługą u Pana,
Bo długo łaskaw na te swoje dzieci.
Słońce wolności i sławy im świeci,
Niwy im rodzą z podostatkiem chleba,
Cięźkiej pracy błogosławią Nieba.
Lecz były grzechy, jak były zasługi!
I snadź Bóg znalazł poczet wielki, długi
Win niezgładzonych, bo przy schyłku doby
Tysiącoletniej mnoży ciągle groby;
Słowiańskie ludy kładą do mogiły
Jeden za drugim blask, potęgę, siły,
A w końcu złotą wolność. Jak daleko

Krew dziadów niegdyś jedną ciekła rzeką
Za prawdę, wiarę — dzisiaj wnuków w pęta
Jednakie skuto — niewola przeklęta
Dziś wspólną dolą słowiańskiej rodziny;
Jeden jęk echo roznosi — jedyny
Zgodny krzyk zewsząd pod niebiosa bije:
„Zdejm, Panie, jarzmo, co nam tłoczy szyje,
Zetrzyj grzech ciężki, który dusze plami.
O Zbawco świata, zmiłuj się nad nami!"
O święci nasi, Cyrylu, o Metody,
Coście ochrzcili te bratnie narody,
Dali im zbawcze światło objawienia,
Dziś wysłuchajcie modlitwy i pienia
I płacz, płynący z serca, co się krwawi;
Uproście Pana, niechaj nam objawi,
Jaką pokutą zmazać ojców grzechy
I nasze własne — jak zyskać pociechy
Promyczek złoty i jakiemi łzami
Zmyć zmazę, co nas w oczach świata plami,

Jakowym trudem cierpliwie, powoli
Ściągnąć tę łaskę, która nam dozwoli:
Żyć, jako żyją szczęśliwsze narody
Swobodniem życiem – i brać bez przeszkody
Te boskie dary, których nam potrzeba;
Taką modlitwę zasyłać do Nieba,
Jaka nam z serca wezbranego płynie,
Bożemu prawu ulegać jedynie,
Serdecznym węzłem splęść się w bratnie grono
I snuć przyszłości pracę nieskończoną,
A po dniach trudu i męki żywota
Przyjść do was, Święci, przez zasługi wrota.

Bronisław Grabowski

Częstochowa 26 czerwca 1881 r.

~~[illegible]~~

Wiersz Odyńca

~~[illegible]~~

Na zegarze dziejów w Rzymie
Nowej ery bije chwila.
W odwieczne ślady pielgrzymie
Metodego i Cyrylla,

Przychodzą ludy słowiańskie
~~Aż~~ Na grób swego Apostoła, (1)
Ślub braterstwa, w imię pańskie,
Zawrzeć w obliczu Kościoła.

Błogosław im, Ojcze Święty,
Z wyżyn piotrowego tronu!
Aby siew z Boga natchnięty
Zbożnego doczekał plonu.

Aż ludy, co się dziś srożą,
W krwi i łzach, przez wrogie swary,
W bratnie się grono zjednoczą
W świetle swobody i wiary.

14 Czerwca.
i: Ociemniały.

(1) Ten wiersz można zmienić tak:
„By w cześć swego Apostoła;
albo też:
„W dzień czci swego Apostoła".

([illegible] prawej)

Głos z Polski
na uroczystość SS. Cyryla i Metodego
przez
J. Szujskiego
Prof. hist. pol. w Uniw. Jag. w Krak.

Tysiąc lat temu, Apostolski Panie,
Z kąd mnogi dzisiaj pielgrzymi wędrowiec
Ku świętej Romie, gdzie brata grobowiec
Szedł Metod święty. Kapłana ubranie
Pośpiech i boleść serca mu rozwiała.
Lecz wiarą krzepił słabnącą moc ciała:
Szedł, by odeprzeć, czém niesłusznie szczerzył
Wróg w siwy jego włos: On prawdę szczerzył
On sojusz z Rzymem dzierżył niezachwiany
Nad dziećmi duszy swojej, nad Słowiany.

Szedł a po za nim światłem lśniały drogi
Któremi chodził za celem żywota:
Sieluń mu świadczył i kopuła złota
Hagii Zofii. I z kąd greckie bogi
Mnichów Olimpu wygnała modlitwa,
I za dusz ludzkich zbawieniem gonitwa
Świadczyła w modre Chazarów wybrzeża
I męczeńskiego relikwia Papieża
Zbożnemi braci dłońmi wydobyta.
Świadczy pacierza szmer, co Słowian łanem
Płynie z poszumem pszenicy i żyta
Dunajskiej fali przeźroczym limanem
I kędy Wisła siny Bałtyk wita,
Gdzie synów Piasta biorą prawdy dreszcze,
Gdzie jutro staną pany chrześciańskie
Pojutrze staną wyznawcy i wieszcze.

(Przyszedł i znalazł, co przez długie wieki
Znalazł tu każdy wędrowiec daleki
Człowiek, czy naród: Miłosierdzie Pańskie
Prawdy i sądu wiekuiste słowo:
Arcypasterzem powrócił na nowo
Zmartwego brata miłością objęty
Wrócił radosny, silny, korny, święty.
Twarz jego dziwną pewnością natchniona
Bo czuł, że z Bogiem unia przywrócona
Czuł, że Sieluńskich Apostołów para
Na klamry związku da swe święte kości:
Że Cyryl złożon, gdzie prawda i Wiara
Że Metod legnie, gdzie lud ich miłości.

Tysiąc lat odtąd, Apostolski Panie
Drogą znaczoną dwu świętych stopami
Światła Bożego płynie zmiłowanie
Sól Bożej płynie Słowianom mądrości.
Na chlebie Pańskim i powłoki dziecięcej
Za wielkim słowem z Męczenników wzgórza
Już nie szeregami ale narodami
Rycerstwem Bożem w dziejach już wynurza
Słowiańska rzesza tysiące tysięcy
I w kreszach życia krzyżem przyodziana
Na Kresach stoi w służbie swego Pana.
W dopustów Bożych bezbrzeżnej tkaninie
Radość i boleść drogą ową płyną
Ku sercu Matki — od Matki ku synom.
W jednego serca niezmierzonej głębinie
W szerokiej harfy niezmiernej bezdeni

Wszystkich tych płaczów, wszystkich tych promieni!
Gromu, co podał świat wiernych w rozterkę
Gromu, co Słagię rzucił w poniewierkę,
Gromu, co wisiał w chmur topieli czarnej
Kałki niezalan krwią, Kossowa, Warny
Aż dan był ten, któremu Jan na imię —
I gromów tych, których zarzewiu drzymie
W szatańskiej pysze, co się z Panem mierzy
Co myślą błądzi, co wierząc niewierzy
I jak wewnętrzny żar niszczy i pali;
I gromów tych, których my – od Chrześcian doznali
O tych – ostatnich, co rwały pasterzy
Z pośrodka ludu, co pięścią siepaczy
W przepaście błędu gnały lud w rozpaczy!....

Bezdenna lutnio milcz! dziś dzień wesela...

Więc jak anielska niech płynie Kapela
Do duszy Twojej, Apostolski Panie,
Czém tchnęli w dziejach, czém tchną dziś Słowianie,
Co rozszczepionych stóleci robotę
Po wiek ich wiąże klamrą szczerozłotą,
Co pod pasterskie ściele ich sandały
Snopek narodów, boleścią dojrzały.
Zbożnego ludu pacierz niechaj łanem
Słowiańskiej płynie pszenicy i żyta
Dunaju fali szeleszczącej limanem
I kędy Wisła siny Bałtyk wita
I od Wełtawy, od Łaby przegrozy
Gdzie smętny Niemen, gdzie Dniepr fale toczy,
I jak daleko pług i miecz Polaka
W krzyżowej służbie dotarł krwią i znojem,
I jak daleko tęskni dusza jaka

Tam - bez ołtarzy, strzeliste przebojem
Szląca modlitwy w Zachodu wpatrzona
Blaski, gdzie Ojciec podnosi ramiona!
Wszędzie tam korni niech padną na twarze
Wodze narodów, uczuć ich harfiarze,
W ślad tych, co światu stawali na stróży
W ordynku wojny, w rycerstwa obróży
Krzyż chroniąc Pański hetmów pióropuszem
Nie zdradą zbrojni, ale animuszem;
W ślad tych, co słowmi złączeni w Lublinie
W jedną miłością natchnione narody,
Ranę rozterki, co krwią serca płynie
Wielkim dniem Brzeskiej łagodzili zgody!
W ślad tych, przy Tobie ciałem, mieczem, duchem,
Krzyżem, Anielskim walczącego ruchem
Kościoła, wiernym Twym słowiańskim Panie
Rwać się ku niebu, rwać na Zmartwychwstanie;
Wierzyć i kochać, czynić i przebaczać
Światłości pełnią w cienie błędu wkraczać,
Pochodnię Bożą w bratnie nieść narody
Jak czynił Cyryl, jak czynił Metody:
Struna na lutni słowiańskiej napięta
Gdzie ul Piastowy i gdzie Roma święta.

W przeczenia burzach drży świat Chrześciański
Z Chrystusem w walce żyją ludy świata:
O Ty błogosław, coś Namiestnik Pański
Wieńcem narodów, coś stopy oplata
Z Tobą i prawdą często pognębiony
Z Tobą i w prawdzie chce palmy zwycięzkiej!
O Ty mu wyproś duch wytrwania męzki
Ty mu Anioła dobrej wyproś rady
Ty ducha zgody i z ~~grzechów~~ błędów powstania!
Ty bez Bożego niepuść zmiłowania
Twoich, co pójdą Metodego drogą
Z Bogiem - w twarz stanąć bałwochwalczym Bogom!

W Krakowie, w dniu Bożego Ciała. 81.

Ciche, zgodne, cnotliwe, pracowite plemię
Osiadło piękną, żyzną a rozległą ziemię.
Słały mu się doliny zielenią pokrywy,
A o świecie nadziemskim szumiały mu bory.
Brakło mu tylko wiary. Tę mu przyniosły
Ze źródła wszech świętości dwa anielskie posły,
Co kiedyś przodkom a góry wznoszą w imię Boże,
Plemię to nie ustali na odrębne podnoże,
Bo jeśli kwiaty u stóp ich, tak w pokornej skrusze
Pod ich natchnionem słowem zginały się dusze
A gdy przyszedł z dziecięcą prostotą ród młody
Wszystko to w nim wpajali Cyryl i Metody.
Błysły wszędzie ołtarze, błysły świątyni szczyty.
A nad niemi spokojem jaśniały błękity,
I kwiatowemi barwy kraina oblana
Była rajem dla ludzi a hymnem dla Pana.
Ale z czasem podboje i straszliwe wojny
Zwaliły brzemię nieszczęść na naród spokojny.
Szalona dzicz od wschodu zwierzęco srogie
Pustoszyła tę ziemię mordem i pożogą;
A krwawsze, bo chytrzejsze sąsiady zachodnie,
Pozornemi ostrożnie pokrywając zbrodnie,
Najazdy zalewały słowiańskie dziedziny.
Bój trwał wieki i spadał wciąż z ojców na syny;
Każdy z nich dzielny rycerz i rolnik zarazem
Bronił ziemi tem samem, co orał, żelazem,
A równie w szczęściu korny jak w nieszczęściu męski;
Ile mógł, ciężką pracą naprawiał swe klęski.
Zbyt mnodzy wrogowie
Siłą w końcu przemogli. Zmieniwszy w pastkowie
Możne władztwa i łady, a w każdym oddaniu
Zrobili ród na części pierworodne znamię,
Zacierając co rychlej język i obyczaj stary,
Niszczyli prawa, odstępstwo, tuląc świętości wiary;
Przekonali w odstępstwo, musiał nawet boje
Brat z bratem stoczyć obcym, i wiarą nie tają.
Z nim staczać za kraj nie swój i ród swój od zagłady,
Długo najstarszy bronił zdradne zwaliły sąsiady.
Lecz gdy i tego zdradne... A Alicja raz drugi
Ciemności w kości zalegała... promień na słowiańskie smugi;
Padł z zelwoju światła, wspólnej wiary hardo,
A gdy dziad Ojców wielkich nadziei przygasła.
Obraz wskrzeszony w wiernych dziejów pastuchów resta
Że wszech krajów słowiańskich nauki pospiena,
Lecz kiedyś niezmiernej nauki Cyryl oddaje
Zda się że znów Metody i wszystkiem Słowian kraje
Potężne duchowym najtrwalsza odtąd ich obrona
Cenie, w którym najtrwalsza rozkwita różczka utarona,
Z nim już dla nich rozkwita przyszłości promienna otucha,
Z nim niezłomnej przyszłości, z nim potęga ducha.
Z nim męstwo i wytrwałość, przed którym tronem stoją,
Ty, wielki Leonie, ucz je w świętą pieczę twoją.
Patrzcie dzieci, wierzcie, Ojcze, sierocej rodzinie.
Błogosław, przywiódź, Ojcze prawdziwym jedynie.
Bo czyż nie jest ten ojcem, pokochał brata
Co dzisiaj brata porwie i na wiek wieków splata
w jedności całe plemię

Na cześć Ojca Św. Leona XIII.

Duch pański tchnąc swą miłością (łaską)
w kościele Bożym - wzbudził na górze Świę-
tej Piotrowej - Syna, i dał mu moc z gó-
ry daną, aby był namiestnikiem Chry-
stusa Pana.
Duch pański tchnąc przeniknął duszę
Leona, a Dziedzic świętych, wznosząc się
w niebiosa, po całej ziemi sieje czynem
a słowem to, czem raj (szczęście) pośnie,-
z czego się cherubiny radują. -
Duch pański tchnie dar mądrości i si-
ły w serce szlachetne Leona - a Ojciec
Św. wszystkim mile się udziela (szczerze)
i wszystkie swe syny ogniem łaski
grzeje. -
Duch pański tchnie - a nad górą świętą

która stała się grodem wiernej prawdy,
Leon – olśniony złotą zorzą niebios,
odkrywa to – co pokrywały (ciemności)
cienie wieków; Leon – Ojciec św. na-
sze Ojce sławi – którzy przez Rzym
(wysłani) nam Apostołowali, On głosi
światu, jak nas wychowali (do czego nas
przywiedli jakby wychowując) – a nowym
wieńcem – słońce ich uwieńcza; On
zwraca wschód do życiodajnego (żywego)
źródła Betlejem – i drogę mu (wschodowi)
kwiatem raju ściele – by za niebieskiemi
pospieszając światłem – znów ożył
w rękach swego Zbawiciela.
Duch pański tchnie – a Ojciec św., pełen
miłości wiernej Jezusa Chrystusa, wieści
Słowianom dar (podarunek): by odmło-
dnieli jako latorośl – ze swego wczoraja-
za pnia.

Leon skinął - a jak szeroki okrąg świata -
Gdzie na ołtarzu ofiara Pańska płonie:
Głos modlitw a próśb ku niebu się wznosi:
Aby i u nas kwitły (sady) kwiaty jednej wiary.
Leon skinął - a gdzie dawniej przebywał Cyryl
Gdzie Metodyusz - sprawowali dzieło Apostoła
Czech, Polak, Chorwat, Serb i Rusin woła:
„Leon słowy pomnik naszym ojcom wyrył.
Duch pański tchnie - Sławianie się ocknęli
I z różnych krain do Rzymu się garną
Gdzie Ojciec św. jak matka ich tuli -
Wszystkie miłe syny z pobliża i z dali.
Duch pański tchnie - a my ojcze Tobie
Swe dzieci niesiem - i na pierś Twą padam
Powziąć w Piotrowej łodzi nie zaginiem
A życie znajdziem dla braci i siebie.
Duch pański tchnie - wzruszają się serca
I prośby gorące ku Bogu płyną:
Co dał nam Leo działać (Mu to Panie); co raz
działa - (lub) zamyśla - Daj Mu pobaczyć
w słowie nie ginące.

2/. Zaświtał błogosławiony dzień z szerokich niebios - wspa-
nialszy od dni innych zdobny purpurą, który swą
zorzą jaśnie odziewa światy wszech Sławian.
Bo święty to dzień naszych Apostołów, przez których
ku nam łaska Boża w pełni zawitała, i ro-
są wiekobytną - ojczyste niwy oblała.
Bracia przebłogosławieni! Gwiazdy miłe ojcow-
skich niebios! wyście bogatym odblaskiem
niegasnącej wiary - usunęli gęste mgły, otac-
zające myśli Sławian.
Wyście przebłogosławione drzewa oliwne,
Na ściernej Bożej rozkwitłe zagrodzie,
Z których w nasz lud olej miłości,
w przyjemnej woni płynie.
Łaską miłodźwięczną uczynił Was Pan
A śpiew Wasz popłynął na pociechę świata,
Jak gdyby na wiosnę z rozkwitłą pieśnią
Zawitał słowik.
O podwójna świątynio wystawiona od Boga
w której zawsze ogień łaski płonął
w której stale wonna ofiara Panu się przynosi(ła).
O któż Was dość wielbić potrafi słowem
Wyście sobie w sercach wdzięcznych Sławian
Wystawili pomnik świętej sławy na-
wieki wieków (: wieczne wieki :)

Carmen

in memoriam Festivitatis SS. Cyrilli et Methodii celebratae Romae die quinta Julii 1881 anni a Ruthenis Galiciae Austriacae dedicatum, e lingua ecclesiastico-slavica in latinam translatum.

Denuo contemplatur hodie Urbs beati Petri gloriam Vestram, magna Slavorum lumina, Cyrille et Methodi! A remotis orbis limitibus, a Sava, Marica, antiquo Dnie-stro et Veltava, ad Vos cum precibus navigat Vobis cogna-ta progenies, ad Vos, Viri sancti..., tempore falsis numinibus inter antiquos Slavos serviliter sacrato luce fidei deleto!.. Nonne Vos Bulgaros consilio sancto animoque ardenti corroborastis in fide Salvatoris? Nonne Vos vernacula eorum lingua inviola-bilem ~~officii~~ divini sacrificii ~~menterm~~ conceptum, ~~induendo~~ vestiendo, aperuistis fontem aquae vivae vitaeque integrae? Nonne Vestro sermone, Christi philosophi, fregistis animos Moraviae, Borysi et Cocelli? Et pervicacia atque sterilia Ponti littora - nonne Vos Christo estis lucrati? Ubinam, dicatis, limites Vestri amoris? Unde-nam acquisivistis vires tam miras, ut monueritis Svetopolcum, Moraviae tyrannum, ad pertimescendam Dei Potentiam? ut in

conspectu Romanorum Pontificum ingeniose defenderitis genuinam Ecclesiae Slavorum originem valida voce adversus perversorum turpiumque instigatorum contumeliam? – Intemerata veritatis lux; intemerati Patres atque Vos!.. Hucusque Slavus, genua flectens, humiles preces a Vobis edoctas Christo ex animo offert, et coelestes hauriens voces ex fonte a Vobis aperto, ex lingua paterna, Slavia Christi spiritu suaviter impletur!

O gloria Vobis et honor, sancti Thessalonicae advenae! Gloria reliquiis sanctis atque terrae nostrae Halicz! Nam nonne hicce praesertim – in ruinis apparuerunt incolumes vires eorum? Nonne hicce proles a pueritia addiscebat Cyrillicas litteras? Nonne hicce tenebrarum vincula a Vobis dissipata et digitis Vestris structo flumine jam dudum tranquille ac suaviter uti lac maternum profluit lux coelestis? Et satiata hac luce gens nostra pulcherrimas humilis animi oblationes offert Deo Creatori. Vos nobis dedistis literas et sermones, fidem et Deum, num fieri possit, ut abscondamus Vos ab orbis conspectu? Taceat (de Vobis) mundus, quod mirandum, contemnat Vos ejus invidia, nos vero omni tempore effigiem Vestram pressamus ad pectora nostra.

Ast cujusnam vox commovit orbem? Quorsum a septentrione, a maribus tendunt innumeri hospites

ad Basilicam Sancti Clementis? O cujusnam consilium eos arcessit? quisnam est ille?... Beati Petri Successor! Pacis defensor, nobis ostendit sacrum pacis habitaculum (Ecclesiam) hospitium, aperuitque portas orienti sacrata manu.

Pax igitur Tibi, Slavice Orbis, honor et pax! Jam accensa in candelabro (Urbis) Orbis patria lumina, Apostoli Tui, SS. Cyrillus et Methodius! Jam non est amplius orphanus Tuus spiritus, non vana gloria Tua, non absque tegumento senile caput Tuum, jam diu desideratum (antiquum) votum Tuum completum a Summo Pontifice, Sanctissimo Patre Leone.

Regna proinde feliciter ac fauste, Sanctissime Pontifex, in animarum communione cognoscant pertinacia Orientis incunabula patientiam et benevolentiam Tuam!

Стихъ

въ память Торжества Св. Кирилла и Методіа
празднованного въ Римѣ дня пятого Юлія 1881 года
посвященный Галицкою Русью.

Знову Вашу славу зритъ нынѣ Петровъ городъ
Славянски свѣтила велики Кириллъ, Методъ!
Отъ міра далекихъ предѣловъ, отъ Савы,
Марыцы, старого Днѣстра и Велтавы
Плыветъ къ Вамъ съ, поли, нивой родимая Вамъ семья,
Къ Вамъ, Мужи святи... идолострастно время
Во средѣ старинныхъ Славянъ вѣры свѣтомъ
Поправиши!.. Болгаровъ духовнымъ совѣтомъ
Усердно скрѣпили въ христовой вѣрѣ не Вы?..
И простымъ ихъ словомъ облекши святой Жертвы
Нетлѣнныи мысли, водицѣ живой
Кладенецъ открыли Вы право-міровой!
Не Вашимъ-ли словомъ, Христови мыслители,
Смирилась Морава, Борысы и Коцели?..
И береги Понта, угрюми, уныли,
Не Вами-жъ Христови зысканыи были?

Такъ где-же, скажите, предѣлы любви Вашой?
И гдѣ пріобщилися Вы силы таковой,
Що Вы Святополку, тирану Моравы,
Внушили боятися Господней державы?
И передъ соборищемъ Римскихъ Святителей
Отъ козни проворныхъ и злыхъ поджегателей
Святыней славянскихъ родиме начало
Могущимъ глаголомъ соблюли удало?
Нетлѣненъ лучъ правды; нетлѣнни Отцы и Вы!
Еще и сегодня смиренныи молитвы
По Вашему слогу душа Славянина
Приноситъ Іисусу сгибая колѣна,
И пріобщаясь вышныхъ глаголовъ зъ источника
Роскрытого Вами отъ родного языка
Славянщина сладко Христомъ исполнена!
О честь Вамъ, святіи пришельцы зъ Солуня!
Честь мощамъ священнымъ и нашему Галичу!
Не тутъ бо найбольше явилась на заграницу
Ихъ сила нетлѣнна?.. Не тутъ-ли отроки
Изъ младу причастни Кирилской азбуки?
Не тутъ-ли изорвани Вами вериги тьмы
И кованою струею Вашими перстьми
Безмолвно, солодко, какъ матерная грудь

Небесное свѣтло изъ давна плыветъ тутъ.
И съ тѣмъ нимъ народъ нашъ прекрасныи смиренія
Создателю Богу даетъ приношенія.
Вы дали намъ букву и слово и вѣру
И Бога, и намъ-ли скрывати Васъ міру?
Най странно молчитъ міръ, най завистъ ругаетъ Васъ,
Мы образъ Вашъ тиснемъ ко сердцю во всякій часъ.
Но чій-же то голосъ волнуетъ вселенну,
Отъ сѣвера, моря зачѣмъ-то въ гостину
До церкви Климента двинулся несмѣтный людъ?
О кто-то, чія воля призвала ихъ тутъ?..
Петровый Наслѣдникъ! Покоя хранитель
Священную мира навилъ намъ обитель
И двери святого востоку роскрылъ рукой!
Покой-же Тебѣ, міръ Славянскій, честь и покой!
Зажжены на свѣчникъ вселенскій свѣтила
Апостолъ родимыхъ, Методa, Кирилла!
Не сирый духъ Твой вже, не тщетна Твоя слава,
И не безъ покрова Твоя древная глава
И давная гадка Твоя исполненна
Въ Понтификатѣ Папы, святого Леона.
Царствуй-же, святѣйшій Владыко, въ спасенію
И най въ нетлѣнномъ души сообщенію

Терпимость и умиленность Твого ума
Увидитъ Востока колыбель угрюма.

CARMEN

in memoriam Festivitatis

SS. CYRILLI ET METHODII

celebratae Romae die quinta Julii 1881 anni

A RUTHENIS GALICIAE AUSTRIACAE

dedicatum, e lingua ruthena in latinam translatum.

Terra Slavorum gravi caligine jacebat obvoluta, fumabant per eam victimae falsis diis oblatae, et ipsa in tenebris scelerum recubans, nullam inveniebat viam ad coelum. Sic effluebant saecula post saecula, atque Imago Dei in hominum animis obscurabatur et delebatur, sicuti noctu exstinguitur et evanescit lux in tenebris deserti. Caritas et gratia, hi coelestes sensus, haud resonabant ex cordibus Slavorum, haud excitabat in illis benignus Creator meliorem mentem gratia coelesti. Sed conjecit Creator oculos suos paterno cum amore etiam ad terram Slavorum, duos Fratres, Cyrillum et Methodium, sanctis illuminavit sensibus — dum eis ex sanctuario suo concredidit aeternas voces, ut hasce slavico sono distribuerent inter Fratres cognatos, utque accenderent in cordibus eorum lucem divinam Veritatis aeternae. Et resonavit slavicus sermo super terras Slavorum a meridie ad solis occasum, ad remotas septentrionis regiones. In planis et in montibus Crux sancta effundebat gratiam. Et expleverunt hi Viri grave munus Apostolicum sibi concreditum, scriptisque libris sacris salvarunt linguam et gentem Slavorum. Interea, dum adversus eos invidia opinioque praejudicata sese commoverunt, ut subruerent eorum labores, Sedes beati Petri eos inumbrat ac ponderat eorum merita; Sanctissimus Pater libros Slavicos — propria manu approbatos — ad limina beati Petri componit: et obmutuere inimici in conspectu Capitis Ecclesiae divinae.

Rubella aurora dissipabat nebulas in universa slavica regione fraterna; Spiritus divinus magis magisque incendebat corda, felicitas crescebat, et una cum eis augebantur et crescebant sanctae virtutes. Et Ruthenia Galiciensis, acceptis tabulis divinis, hasce cum pietate magna tenet adversus inimicos impetus; — eas amplectebantur nostri Majores, nosque ingredimur eorum vestigiis. Nos freti fidei divinae ejusque origini, sinceras preces dirigimus ad coelum: ut Deus tueatur Ecclesiam Sanctam atque Caput ejus pro salute gentium. Ad Apostolos Slavicos fundimus preces: ut eorum spiritus permaneat inter Slavos, ut Deus firma dextera sua muniat et tueatur eorum laborum fructus ab impetu eversorum. Nos precamur Deum benignum, ut **Leoni, Sanctissimo Patri,** mittat dies felices ac faustos atque tutelam adversus omnem sollicitudinem et angustiam vitae.

Erga **Te** vero, **Sanctissime Pater,** amore ardemus, Tibi offerimus animos gratos. Saecula annorum transierunt; Tu et sancta potestate et Apostolicis Clavibus excitasti inter Slavos atque inter nos recordationes vitae carissimas de primo Evangelio ante saecula adlato; Tu resuscitasti et corroborasti vincula sancta. Nos credimus, fore ut ritus noster slavicus paternam Tuam inveniat manum, quatenus totus orbis christianus splendorem et majestatem congnoscat Sanctae Catholicae Ecclesiae; quatenus a solis occasu, a meridie et a solis ortu et a septentrione veniant ad Te Filii et videant, quam profundum Evangelicum flumen, ut in eo renoventur ex eoque hauriant vitam.

E typographia Instituti Stauropigiani, 1881.

СТИХЪ

въ памѧть торжества

Св. Кирилла и Методїа

празднованного въ Римѣ 5 Липцѧ 1881 года,

посвѧщенный

Галицкою Рȣсью.

Землѧ славѧнска въ грȣбой мглѣ лежала,
По ней дымились жертвы лжебогамъ,
Она въ пороковъ тѣни почивала,
Длѧ ней не было пȣти къ небесамъ.
Такъ проходили вѣки за вѣками.
Подобье Боже во людской дȣшѣ
Меркло и гасло, ꙗкъ свѣтло ночами
Гаснетъ и гибнетъ въ теменахъ глȣши.
Любовь и милость, небесны порывы,
Не отзывались изъ славѧнъ сердецъ,
Не возбȣждалъ въ нихъ лȣчшїи отзывы
Даромъ небеснымъ Всещедрый Творецъ.
Его же взоръ съ отеческой любовью
И на земли славѧнской почивалъ,
Двохъ братей мыслью озаривъ свѧтою,
Кирилла и Методїа — имъ далъ
Глаголы вѣчны изъ своей свѧтыни,
Щобъ ихъ славѧнскимъ звȣкомъ рознесли
Межь роднȣ братью, и въ дȣши глȣбинѣ
Свѣтъ Божїй вѣчной Истины зажгли.
И загремѣлъ славѧнскїй звȣкъ въ просторахъ
Земель славѧнскихъ съ юга на западъ,
На дальшїй сѣверъ. — На долахъ и горахъ
Креста свѧтого лилась благодать.
И исполнили тѣ Мȣжи подвиги
Врȣченныхъ трȣдовъ, великихъ заботъ,
Они списавши свѧщенныи книги
Спасли славѧнскїй ꙗзыкъ и народъ.
Межь тѣмъ, ꙗкъ вражда и предрозсȣжденье
Возстали противъ нихъ, згȣбить ихъ трȣдъ,
На нихъ Петра Престола осѣненье
Низходитъ, и несетъ цѣнȣ заслȣгъ.
Славѧнски книги на Петра могилѣ

Святый Отецъ собственною рꙋкой
Ихъ одобривъ, складаетъ; — занѣмѣли
Враги предъ Божой Церкви Головой.

ꙋмяно оутро мраки прогоняло
Во всей славянской братней сторонѣ;
Дꙋхъ Божїй крѣпъ, блаженство возростало,
Съ ними и добродѣтели святы.
Тоже Галицка Рꙋсь Божїи скрыжали
Принявши ихъ съ побожностью хранитъ
Противъ навѣтовъ; — ихъ отстоивали
Всѣ наши предки; — мы идемъ въ ихъ слѣдъ.
Мы вѣрни Божой вѣрѣ, ей началꙋ.
Моленья щиры взносимъ къ небесамъ:
Щобъ Богъ святꙋю Церковь и ей Главꙋ
Огородилъ для счастья народамъ.
Къ Апостоламъ славянскимъ шлемъ моленья:
Щобъ межь Славянствомъ дꙋхъ ихъ пребывалъ,
Щобъ плоды ихъ предъ бꙋрей разоренья
Богъ мощною десницей защищалъ.
Мы молимся ко Богꙋ Всесвятомꙋ:
Щобъ Онъ на Льва, Святѣйшого Отца,
Послалъ счастливы дни и охоронꙋ
Отъ всей печали и скорби житья.

ъ Тебѣ же, нашъ Святый Отецъ, любовью
Горимъ, Тебѣ мы благодарность шлемъ;
Вѣки — лѣта минꙋли, Ты святою
И властю и апостольскимъ ключемъ
Взбꙋдилъ междꙋ Славянствомъ и межь нами
Воспоминанья жизни дороги
О благовѣстю первомъ предъ вѣками,
Связи скрѣпилъ и отживилъ святы.
Мы вѣрꙋемъ, що обрядъ нашъ славянскїй
Найдетъ Твою отцевскꙋю рꙋкꙋ,
Да цѣлый мїръ оузнаетъ христїанскїй
Святой вселенской Церкви лѣпотꙋ;
Да отъ запада, юга и востока
И сѣвера сыны къ Тебѣ прїйдꙋтъ,
Зрятъ, якъ Евангелска стрꙋя глꙋбока,
Въ ней обновлятся, жизнь съ ней почерпнꙋтъ.

Изъ типографїи Ставропигїйского Института.

Carmen

Georgii Hölter

City vďačnosti

Slovákov uhorských, vyjavené dňa 5-ho julia roku 1881. v deň to velepamiatny slavnosti ss. Cyrilla a Methoda, Apoštolov slovanských v Ríme, v Akademii slovanskej Jurajom Slotta, čestným kaplanom papežským, dekanom a farárom arcibiskupstva ostrihomského.

Z Vatikanu zo Stolice Petra
hlas sa ozval mocný, prevelebný[1]
ponad hory, šíré okeany
od jednoho pólu ku druhému
ku všem stranám, ku všem uhlom zeme
celým veľkým svetom katolickým.
Hlas to svätý LEVA XIII-ho,
ktorý slavne slovy viehlasnými
svätých bratov Cyrilla, Methoda
velké, zbožné skutky apoštolské,
ťažké práce, obety, úkory,
jimižto ľud na oboru zemskom
najčetnejší, najrozšírenejší
slovanského mena a jazyka
Kristu slávy získali Králövi,
podmanili berle svätej Rímu, —
ktorý slavne slovy viehlasnými
nesmrtelné zásluhy jích svetu
o Slovanstvo, Cirkev, človečenstvo
zvestujúc a pred ním vyvyšujúc
všetky vzýva národy, na čele
ktoré nesú znamenie Beránka,

1) Encyklika Pána Našeho LEVA božskou Prozreteľnostou Papeža XIII. odo dňa 30-ho septembra 1880.

k pocte jejich a k jich osláveniu, .
spolu velí, celým podnebesím
zeme šírej aby v deň ten istý [2])
každoročne jejich chvála znela
v kňazstva sboroch, v zástupoch i ľudu, –
velí, aby katolictvo celé
svätiac jejich výročnú pamiatku
prosilo jich o záštitu pevnú
proti peklu, proti zlému duchu,
ktorý nasial rozkolu, kacírstva
na Cyrillo-Methodejskej nive,
svadil bratov rodných, sjednotených
v svätej viere, nádeji a láske
a tak telo rozerval Slovanstva.
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho,
ktorý by rád veškero Slovanstvo
vinul k svojmu srdcu otcovskému
znajúc jeho zvláštne povolanie,
jeho velkú svetovú úlohu:
preporodiť od Boha odpadlú
Evropu i celé človečenstvo
duchom svojim, vierou, nábožnosťou,
silou mravnou, rázom ušľachtilým.
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho!
Jako iskrou mlunnou preniknuté
zachvelo sa Slovanstvo veškero
v duši svojej citom preradostným,
nice padá, ďaky vzdáva Bohu,
zvelebuje Námestníka Krista,
velikého svojho dobrodinca. –
Len ho veleb, Národe slovanský!
Priateľa veď nemáš vernejšieho

2) Dňa 5-ho júlia.

~~Ta~~ na zemi tu medzi smrtelníky:
Keď ťa druhí v nenávisti majú,
on ťa láskou objíma Kristovou;
keď ťa druhí trhajú, on v jedno
chce ťa spojiť telo svazkom viery;
keď ti druhí z úst rvú jazyk rodný,
on reč tvoju ctí a posväcuje;
keď ťa lotri rania, olupujú,
laskavý ti on je Samaritan;
keď ťa druhí odsudzujú k smrti,
on ti, ajhľa! nový život dáva.
K Rímu teda, Mestu presvätému,
k hradbe viery nepodvratnej vrahom,
k večnej skale pravdy katolickej,
ku Stolici Petra pravdozvestnej
ber sa! to buď tvoje útočište;
len tam najdeš život, spasu istú,
inde smrť len, hrob a zahynutie.
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho!
Precitol i Slovák pod Tatrami,
tam kde Nitra, sídlo Methodovo,
aj stôl nekdy kráľa Svätopluka,
jediný to pomník nerozborný
slovenskej ach! slavnej minulosti,
čelo svoje k oblakom vypína
k hrozbe cudzým, svojím k povzbudeniu
nemo vestiac a tak čujno predsa:
že čo bolo, aj byť opät môže,
kedysi že prísno bude súdiť
zrádcov, vrahov viery, krve svojej; —
precitol aj Slovák pod Tatrami.
Na Považí, nad Nitrou a Hronom
hmla a noc sa čierna prestierala

nevery a modloslužobnosti.
Ľud ač dobrý, tichý, človečenský,
pilný v práci, v boji preudatný;
ač mal správu kniežat velemúdrych:
predsa z nížin bludov, pover, zmatkov
nemohol sa povzniesť na výšinu
svobody a osvietenia umu,
k sile ducha proti nepriateľom
svojej moci, svojeho spasenia.
Ale naraz preskvúce dve hvezdy
zjavily sa na obzore jeho
Cyrill-Method, velkí vierovesti,
ktorí rychlej než to slnko jasné
osvietili celé Podtatransko
rozsievajúc luče večnej pravdy,[3]
učiac národ písmu, knihám svätým;
k hlasu jejich rútily sa modly,
a moc všetka démonov pekelných
trasúcich sa s kvílením a plačom
vypudená z jejich sedlisk hnusných
bola navždy do prepasti večnej.[4]
Slovenský ľud oddychol si volno
osvietený svetlom pravdy božskej;
vierou svätou Nitra s Velehradom
povzniesly sa k sláve, velikosti;
viera ta i národnie jim bytie
zachránila pred záhubou večnou;
velmoravská říša sice padla
svetovému podľahnúc osudu;
ale Nitra s Velehradom stojí,
Moravan i Slovák ešte žije!
Hlas sa ozval LEVA XIII-ho!
Slovák ctí též svojich Apoštolov

3) S. Chrysostomus Hom. 15. in Matth.
4) S. Chrysologus.

vzýva, prosí, aby ostríhali
jako orli svoje orličence
štepnicu též svoju na Slovensku,
chránili ju pred úkladmi diabla,
pred naukou jeho apoštolov.
Národe môj biedny, utrápený,
ktorý svoje rozložil si stany
po dolinách Tatier nebetyčných,
skaly majúc ale žiadne zlato
padni na tvár pred Stolicou Petra,
padni na tvár pred Papežom-Kráľom
veleumným Námestníkom Krista,
polož, čo máš, k nohám jeho svätým
srdca tvojho daň mu najvzácnejšiu:
vďačnosť, lásku s poddanskou vernosťou;
žij i umri, keď to žiadať bude,
za neho i vieru katolícku,
žij i umri za Cirkev ty rímsku,
koreň, matku Cirkve katolíckej! [5]
Chráň nám Bože LEVA XIII-ho
Buď mu večná ďaka, česť a sláva!!!

5) S. Cypr. Epist. 45. ad Corn.

Triglav[1] Balkanu.[2]

Pridi, pridi, černa megla!
Pa zakrij mi sive glave,
Bom prelival solze grenke,
Jih prilival valom Save.

Le prinesi grom doneči,
Strel ognjenih hitre žare,
Stresaj, vdarjaj mi Balkana;
Varij Serbe in Bolgare.

Sem pošiljal hčerko[3] berzo,
Opominjal ga dolžnosti:
Naj varuje sine Slave
Zmote krive, posilnosti.

Hčerka solzna se vračala,
Glase žalostne nosila:
Da Bolgare, Serbe tlači
Kriva vera, turška sila.

Stresaj, vdarjaj mi Balkana,
Naj pogleda tri pečine,
Ki jih dvigam prisegaje,
Varujoč slovenske sine.

*
* *

Varha naji je postavil
Stvarnik ob bregovih Save,
Naj posavskim prebivalcem
Braniva vero in zastave.

Veni, veni, atra nubes!
meos involve canos vertices,
amaras fundam lacrimas,
et fluctibus affundam „Savae".

Eia, tonitrum affer tonans,
ignitorum fulminum ignes celeres,
concute, feri Balcanum;
parce Serbis ac Bulgaris.

Mittebam filiolam[3] velocem,
admonebam eum officii:
praeservandi filios Slavae
ab errore falso ac tyranide.

Filiola lacrimosa revertebatur,
nuntios tristes afferebat:
Incurvari Bulgaros et Serbos
erronea fide Turcarumque tyrannide.

Concute, feri Balcanum,
ut aspiciat triplicem meum verticem,
quem sursum attollo cum juramento,
custodiendo slovenicae gentis filios.

*
* *

Tutores nos posuit
Creator ad ripas „Savae",
ut acolarum „Savae"
defendamus fidem et insignia.

---

1) Triglav = triceps, olim idolum slovenicum, hodie nomen summi montis in terris slovenicis, cum triplici vertice, ex cujus radice oritur fluvius „Sava" (Savus), qui apud Belgradum cum Danubio se conjungit.

2) Balkan = Balcanus = Haemus mons.

3) „Savam" fluvium

Prisegáje sva germela:
„Stvarnik, Bitje trojedino!
Zvesto bova jim branila
Sveto vero in lastnino!“

Jurando intonuimus:
„Creator, Ens unum et trinum!
fideliter defendemus eorum
fidem sanctam ac patriam!“

Glas privabi rod slovanski;
Mati skerbna ga izroča.–
„Al' te, Balkan! ni ganila
Prošnja mila, solza vroča?–

Quae vox allicit Slovenorum gentem,
nobis eam demandat anxia mater.–
„Annon, Balcane, commoverunt te
preces piae et ferventes lacrimae?

Je ganila hčerko mojo,
Slavi da je obljubila:
„Bom sinovom tvojim žejo
Z zdravo vodico gasila.“

Commoverunt filiolam meam,
ut promissionem ederet Slavae:
„Filiis tuis sitim
sano fonte sedabo.“

Je ganila pišev silo;
Vetrič jim hladil bo čelo.
Je ganila ptičic trumo,
Da bo pela jim veselo.

Commoverunt vim ventorum,
ut aura mitis eorum refrigeret frontem,
commoverunt avium turbam,
ut exhilaret eos cantu laeto.

Je ganila serd oblakov,
Da ne vžiga koč jim strela,
Da nevarnost vseh strahovi
Zapustili so jim sela.

Commoverunt furorem nubium,
ut non comburrat fulgur eorum domos,
ut timores omnium periculorum
fugiant eorum habitacula

Je ganilo Romo sveto,
Da Gospodu jih je umila,
Da z nebeškim ukom sine
Ji pokorne je dojila.

Commoverunt Romam sanctam,
ut ablueret eos Domino,
ut lacte doctrinae coelestis filios
obedientes ei enutriret.

Tebe, Balkan, izdajavec!
Tebe samga nič ne gane,
Ti, nezvesti, vedno sekaš,
Vedno jim ponavljaš rane!

Tu, Balcane, traditor!
tu unicus es, qui non moveris;
tu, perfide, in dies infligis,
in dies renovas eis vulnera!

Ti izdajaš jih neveri,
Terdi mačehi nezvesti,
Pa jih tergaš iz naročja
Svetega Duha nevesti.

Tu tradis eos infidelitati,
perfidae novercae dirae,
eripiendo eos e gremio
sponsae Spiritus Sancti.

Stvarnik, Bitje trojedino!	Creator, Ens unum et trinum!
Čul prisego si Balkana;	audisti juramentum Balkani;
Ta, nezvest prisegi svoji,	sed, perjurus,
Glej! odvrača ti Slovana.	ecce! gentem a Te avertit slavicam.
Vse, kar stvaril si, Te moli,	Quidquid creasti Te adorat,
Vse povelja Tvoje čuje;—	omnia mandatis Tuis obsecundant;—
Balkan sam Te je pozabil.	Balcanus solus est oblitus Tui.
Vsaka stvar se mu huduje:	Creatura omnis ei irascitur:
Mi je rekla Sava hitra,	Dixit mihi „Sava" velox,
Da združila bo sestrice,	se adunaturam esse sorores,
Pa spodbijala podnožje	ac concussuram fundamenta
Bo sovražniku resnice.	veritatis inimico.
Obljubili so oblaki,	Promiserunt nubes,
Da ga strela bode bila,	illum se ferire velle fulminibus,
Da verhove mu nezveste	ac vertices ejus infidos
V prah minljivi bo zdrobila.	comminuere in pulverem.
Prah vetrovi bodo nesli	Venti portabunt pulverem
V černo morje, v globočine.—	in atri maris profunditatem.—
Reci, Stvarnik, naj zgodi se,	Dic, Creator: fiat!*
Da otmeš slovanske sine!	ut salves filios Slavae!
Daj jih zopet Romi sveti,	Redde eos Romae sanctae,
Dolgo, dolgo po njih plaka,.	diu, diu eos lamentatur,—
V nji že dolgo brat slovenski	ibidem jam diu frater slovenus
Jih s poljubom serčnim čaka.	eos expectat cum osculo amoris.
M. Lotrič.	Ch.

5° Srpnja u Rimu god. 1881.

Pjesma

Vi me, nebeski pjevôci,
Duhom zadahnite svojim;
Solunskoj braći na slavu
Kako da ljepše pojim.

Kano dva siva sokola
Klisnuše iz svog gnjezda;
Obzorjem našim prosjaše
Predhodnik poput zviezda.

Pred njima gordog Bospora
Bučni se vijor stišal;
Urovski val se uzpeo,
Njihovu rieč da sliša.

Bistri se mutna Morava,
Rodne im čujuć zvuke;
Cviećem ih Čeh obasiplje,
Bratske im širi ruke.

Panonske drevne dubrave,
Odkupni glas tek čule,
Iz svojih sienâ stoljetnih
Predsude tisnu trule.

Bugar, Srb, Hrvat, i cigjo
Slavjanskog sveta pleme
U njihovih usnâ izbira
Hristove rieči sjeme.

Ćiril i Metod smislili
Koinom nam glasu zname;
Najprvo njem otvorili
Višnjega Boga hrame.

Božju nam rieč, sedmogubim
Pečatom udarenu,
Začeli prvi tolkovati
Slavjanskom svom plemenu.

Zahman im dušman závidni
Podhvat božanski kudi;
Višnji ga s neba izsmjehnu,
Smeo mu napor ludi.

S vječitog Rima zaori
Rajskoga glas ključara,
Što nam zvuk majčin uzvinu
Božjega do Oltara.

Odvjetak Petrov Metodu
Mitrom ovjenča čelo;
Grob Hadrijanov, pristojno
Ćirila prahu sielo.

S divnog tog praga, kipećeg
Ljubavlju rodnom, danas,
Bezsmrtni Lave, obraćaš
Otčinske zjene na nas.

Solunske braće zasluge,
Uspomenu njinu svetu
Zanosom još nečuvenim
Čitavom pričaš svietu.

Oblašću s neba crpljenom,
U kojoj se sviet man bori,
Vasionoj Crkvi nalažeš,
Njima da tamnjan gori.

Pojedno pleme Slavjansko
Maslinskim kićem svetaš;
S nesrušne hridi Petrove
Zvim nam u susret lietaš.

I mi se, evo, pribjegli
S uzdanjem k tvom krovu,
Kao što harni sinovi
K Ljubeznom svomu Ocu.

S Labe i s Visle ponosne
Jadranskih čak do žalâ
Hrlimo klićuć od srdca:
Trinestom Lavu hvala!

/

Dok će se orit Slavjanskom
Solunske braće zvuci,
Mi ćemo vriet ponosom
Iz svoga Sitra ruci.

Dok će god nebom ječiti
Solunske braće slava,
Slavjan će dizat u nebo
Prenesnog ime Lava.

Vi, našeg roda mezimci,
Vi, cvieće krvi naše,
Žarom nas sve razjarite
Ljubavi rajske vaše.

Kô njegda glas Jezekižev
Oživi kosti suhe;
Prenite nam od sna srodnike,
Na Lavov glas još gluhe:

Nek bi se braća Slavjani
Sa četiri vjetara
U cieglo kolo sastali
Vašijeh spred Oltara;

Ter jednim duhom ulogu
Vršili skupnog rada,
Što no im Bog i vlastiti
Divotni genij zada.

~~Na ime Dalmatinskih Hrvata~~
Stjepan Buzolić.

Poziv na Dalmatince.

Braćo!

Kakono iza očeve smrti, kad mladjahnim baštinicima od bogate njihove baštine, gramzivom rukom stranca i srodnika, što silom što milom razgrabljene, brž ni samo traga ne ostane, dok nakon koljena i koljena pravedan sudac potomcima pravo na bastinu opet ne dosudi, a ovi se i ruševinama djedovine svoje raduju, te na njima sebi nove kule grade, a na šikarjem zaraslim ledinama mlade vinograde nasadjiju; tako se uprav dogodilo i nama kojima su sveti naši Oci, i u Isukrstu preporoditelji, Ciril i Metod ostavili svetoslavnu baštinu, poruke i obećanja božja na nas, u knjizi našega jezika.

Ova dragocjena i sveta baština, što zlobom vremena što našim nehajstvom, bila nam malodane propala; a same nam ruševine i sami tragovi toga blaga do ovoga dana ostali. Pred mnoge sudce naša pravica izlazila; ali stopro iza tisuće dugih godina Bog se na nas smilovao, pa Sveti Otac Lav XIII s vrhovnoga svoga priestolja nama dalekim postoncima svetu baštinu dosudio.

Svakomu je jur poznata njegova veleznamenita okružnica „Veliki Nalog“ kojom je on cielomu svietu veličajne zasluge naših svetih Otaca razglasio, svemu kršćanstvu naredio, da svedjernim svetkovanjem njihovo ime slavi, a nam napose baštinu svete knjige izručio, i njezinu nam porabu potvrdio.

Ova je blagoviest u velike obradovala i razveselila cielo Slavenstvo, koje je žarkim i domišljatim čuvstvom shvatilo izuću i neizmjernu cienu svetoga, domaćega, njemu povraćena blaga.

A kako i nebi, kad je u tom blagu zatvoreno sve ono, što čovjek jest, što ga Bogu veže, što mu Boga objavlja?

Sami mu jezik razum razvija, čuvstvo ganjiva i razplamtiva, hotinje potiče, bodri i kriepi. Po jeziku je čovjek čovjekom; na jeziku je osnovano cielo društvo čovječansko, van kojega čovjek prestaje čovjekom biti.

Kroz jezik sveta vjera rasvjetljuje um čovjeku, božanstvena ljubav čuvstvo podžiže, milost božja k njemu pristupa.

Na jeziku je osnovao Spasitelj svoj nauk, kad je poslao Apostole, da pripoviedaju; na jeziku bratimsku ljubav, kad je brata bratu priporučio; na jeziku svete tajne i molitvu, koja no je razgovor s Bogom.

Još je nešto više jezik!

Bog je u jeziku sam sebe nam sobstveno prikazao: Bog se otac javlja: *glas s neba*; Sin je božji, *Slovo;* Duh se Sveti *jezicima* očituje. Toliko je dostojanstvo jeziku, da onomu, što sveti Grgur o čovjeku piše, da mu je obće bivanje s kamenjem, život s drvećem, ćut sa živinama, um s augjelima, mi bismo se usudili nadostaviti, da mu je obće i s Bogom rieč. Po jeziku smo dakle slični Bogu, po njemu Bog salazi k nama, po njemu se mi do Boga uzdižemo.

Odovle možemo procieniti, koliko blago po nas leži u svetoj knjizi našega jezika. što su nama dva naša sveta Oca ostavila, kolika li blagodat u znamenitoj Papinoj odluci; odovle možemo omjeriti, koliku smo ljubav dužni našim Svetiteljim, koliku li harnost svetomu Ocu Lavu XIII.

Ova nas ljubav, ova harnost, braćo, potakla, da krenemo put vječitoga Rima, da se tog duga ljubavi i harnosti odužimo; te svakoga, tko je s nami dielio radost i veselje, blagoslovom N. P. našega Nadbiskupa, pozivljemo, neka se na ovaj put s nami sprema.

Mi ćemo se u Rimu, hodočastnici, prostrieti pred grobom Svetoga Cirila, celivati svete moći, zavjete naše polagati; mi ćemo u Rimu, obnovivši pred stolicom svetoga Petra prisege naših pradjedova, pred priestolje Petrova nasliednika prinieti poklone naše.

Pred grobom Cirilovim mi ćemo prositi, neka nas okriepi, da zagrlimo svetu našu knjigu onim žarom, kojim je on nju za nas napisao; a Petrova ćemo nasliednika zamoliti, da on svojim blagoslovom podupre naše nakane, da blagoslovi našu braću, koja na domu željom nas prate, i svu onu, prem iste krvi, istog jezika, koja svoje noge odvraćaju od ovog puta, na kom se sreta istina, koji vodi k životu; — moliti ćemo ga napose, da blagoslovi našega Cesara i Kralja Franu Josipa i našu milu Domovinu.

U Zadru dne 18 svibnja 1881.

Pop **Ivan Danilov**
Pop **Frane Bulić**
Andrija Dvornik posjednik
Mate Lovrić posjednik
Pop **Mate Nekić**
Ivan Stanić c. k. činovnik
P. Lučin Vladović-Relja trgovac.

Dočim podpisani razašilju ovi poziv, ponudjaju sličnim odborima, koji bi se bili zasnovali po Dalmaciji, po Bosni i po Erzegovini, da s njima stupe u dogovore, da se složno put uredi, i zapitaju one polakšice pri putovanju, koje se u ovakim prigodama obično dobivaju. Gdje pak nebi bilo odbora, tko god misli u hodočašće, neka se ovomu odboru na vrieme prijavi.

Zadar, tisk. I. Vodicke.

Abschrift

k. k. Statthalter in Unter-Oesterreich
Nro 2120.

Das hohe k. k. Ministerium des Innern hat mit Erlasse vom 2. Jänner 1881 Z. 18785 nicht in der Lage [illegible] sich Ihrer am 14. November d. J. überreichten Eingabe beabsichtigte Gründung von Diöcesan-Ausschüssen des kath. Gesellen- und Meister-Vereines für [illegible] gegen auf Grund der Statuten des letzteren in der [illegible] und [illegible] in Spalato, Laibach, Brünn, Budweis und Lemberg, welche Diöcesan-Ausschüsse als Zweigvereine zu betrachten wären, beziehungsweise die Aufstellung dieser Diöcesan-Ausschüsse an den in Agram bestehenden kath. Gesellen- und Meistervereine zu bewilligen, weil der hiebei angestrebte Zweck auch durch die [illegible] von [illegible] Filiations-Verbande mit dem oben gedachten Vereine stehenden Vereinen erreicht werden kann, und demnach zur Erreichung der [illegible] Bewilligung kein [illegible] Anlass gegeben ist.

Hievon werden Euer Hochwürden unter Rückschluss der [illegible] Ihrer Eingabe mit den Beilagen verständigt, dass es Ihnen unbenommen bleibt, an den [illegible] Orten zu dem [illegible] Zwecke selbständige Vereine [illegible]

/

/.

beachtung der im Gesetze vom 15. November 1867, Reichsgesetzblatt No. 134 enthaltenen Vorschriften zu bilden.

Wien den 19. Jänner 1881

An Seine Hochwürden Herrn Alois Borosa, Generalpräsidenten des heil. Synod und Methodenvereins für Cultus und Unterricht

in

Agram.

k. k. Nö. Statthalterei

An

Se Hochwürden Herrn Alois Borosa, Generalpräsidenten des heil. Cyrill u. Methodvereines für Cultus und Unterrichtszwecke in Agram zu Handen des Herrn Dr Anton Haßlwanter, Hof und Gerichts-Advokat

in Wien

I. Habsburgergasse No 5.

Z. 2120.

27 Bl.